

C-560/20. sz. ügy**Az előzetes döntéshozatal iránti kérelemről a Bíróság eljárási szabályzata
98. cikkének (1) bekezdése alapján készített összefoglalás****A benyújtás napja:**

2020. október 26.

A kérdést előterjesztő bíróság:

Verwaltungsgericht Wien (Ausztria)

Az előzetes döntéshozatalra utaló határozat kelte:

2020. szeptember 25.

Felperesek:

CR

GF

TY

Ellenérdekű hatóság:Landeshauptmann von Wien**Az alapeljárás tárgya**

Tartózkodási engedély megadása

Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgya és jogi alapja

Az uniós jog, különösen a 2003/86/EK irányelv értelmezése; EUMSZ 267. cikk

Előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

I. Hivatkozhatnak-e a menedékjog iránti kérelmét kísérő nélküli külföldi kiskorúként benyújtó és még kiskorúként menedékjogban részesülő harmadik országbeli állampolgár szülei a családegyesítési jogról szóló, 2003. szeptember 22-i 2003/86/EK tanácsi irányelv ezen irányelv 10. cikke (3) bekezdésének a) pontjával összhangban értelmezett 2. cikkének f) pontjára azután is, hogy a

menekült a menedékjog megadását követően, azonban a tartózkodási engedélynek a szülei részére történő megadására irányuló eljárás során nagykorúvá vált?

II. Amennyiben az I. kérdésre igenlő választ kell adni: szükséges-e ilyen esetben az, hogy a harmadik országbeli állampolgár szülei a Bíróság 2018. április 12-i A és S ítéletében (C-550/16, 61. pont) említett, családegyesítés iránti kérelem benyújtására vonatkozó „[azon időponttól kezdődő,] főszabály szerint három hónapos határidő[t betartsák] [...], amelyben az érintett kiskorút menekültként elismerték”?

III. Amennyiben az I. kérdésre igenlő választ kell adni: meg kell-e adni a tartózkodási engedélyt közvetlenül az uniós jog alapján a menekült jogállásúként elismert személy nagykorú, harmadik ország állampolgárságával rendelkező lánytestvérének, ha a menekült szülei a tartózkodási engedélynek a menekült nagykorú lánytestvére részére történő megadásának megtagadása esetében ténylegesen arra kényszerülnének, hogy lemondjanak a 2003/86/EK irányelv 10. cikke (3) bekezdésének a) pontja szerinti családegyesítési jogukról, mivel a menekült e nagykorú lánytestvére egészségi állapota miatt mindenképpen állandó szülői gondozásra szorul, és ezért nem maradhat egyedül a származási országban?

IV. Amennyiben a II. kérdésre igenlő választ kell adni: milyen szempontokat kell figyelembe venni annak időbeli megfelelés szempontjából történő értékelése során, hogy az ilyen családegyesítés iránti kérelmet a Bíróság 2018. április 12-i A és S ítéletében (C-550/16, 61. pont) foglalt megállapítások értelmében „főszabály szerint” három hónapon belül nyújtották-e be?

V. Amennyiben a II. kérdésre igenlő választ kell adni: hivatkozhatnak-e a menekült szülei a 2003/86/EK irányelv 10. cikke (3) bekezdésének a) pontja szerinti családegyesítési jogokra azután is, hogy a kiskorú személy menekültkénti elismerésének napja és családegyesítés iránti kérelmük között három hónap és egy nap telt el?

VI. Megkövetelheti-e főszabály szerint a menekült szüleitől a tagállam a 2003/86/EK irányelv 10. cikke (3) bekezdésének a) pontja szerinti családegyesítési eljárásban, hogy teljesítsék a 2003/86/EK irányelv 7. cikkének (1) bekezdésében foglalt feltételeket?

VII. Független-e a 2003/86/EK irányelv 7. cikkének (1) bekezdésében említett feltételek teljesítésének a 2003/86/EK irányelv 10. cikke (3) bekezdésének a) pontja szerinti családegyesítés során történő megkövetelése attól, hogy a 2003/86/EK irányelv 12. cikke (1) bekezdésének harmadik albekezdése értelmében a családegyesítésre irányuló kérelmet a menekültstátusz megadása után három hónapon belül nyújtották-e be?

Az említett közösségi jogi előírások

Az EUMSZ, különösen a 20. cikk

A családegyesítési jogról szóló, 2003. szeptember 22-i 2003/86/EK tanácsi irányelv, különösen a 2., 4., 7. és 9. cikk

A hivatkozott nemzetközi jogi rendelkezések

Az Emberi Jogok Európai Egyezménye (kihirdette: 1993. évi XXXI. törvény) – EJEE, 8. cikk

A hivatkozott nemzeti jogi rendelkezések

Niederlassungs- und Aufenthaltsgesetzes (a letelepedésről és tartózkodásról szóló törvény), különösen a 2., 11. és 46. §

Asylgesetz (menedékjogról szóló törvény), különösen a 34. és 35. §

A tényállás és az alapeljárás rövid bemutatása

- 1 A Verwaltungsgericht (közigazgatási bíróság, Ausztria) előtt három, a letelepedésről és tartózkodásról szóló törvény 46. §-a (1) bekezdésének 2. pontja szerinti, tartózkodási engedély kiadására irányuló eljárás van folyamatban. E három eljárás az Ausztriában menekültként elismert RI szüleire (CR és GF), illetve nagykorú lánytestvérére (TY) vonatkozik. A kérelmezők kérelmükben az RI-vel való családegyesítést kérelmezik. Valamennyi említett személy szír állampolgár.
- 2 RI kísérő nélküli kiskorúként 2015. december 31-én érkezett Ausztriába, és 2016. január 8-án nemzetközi védelem iránti kérelmet terjesztett elő. A Bundesamts für Fremdenwesen und Asyl (idegenrendészeti és menekültügyi szövetségi hivatal, Ausztria) 2017. január 5-én kézbesített határozatával, amely az osztrák jogi helyzet alapján 2017. február 2-án jogerőre emelkedett, RI menekültstátuszt kapott.
- 3 2017. április 6-án CR, GF és TY RI-vel való családegyesítés iránti, a menedékjogról szóló törvény 35. §-a szerinti kérelmet terjesztett elő. E kérelmeket a damaszkuszi osztrák nagykövetség 2018. május 29-én kézbesített határozatával elutasította, mivel RI időközben nagykorúvá vált. E határozat 2018. június 26-án emelkedett jogerőre.
- 4 A 2018. július 11-i elektronikus levélben CR, GF és TY a letelepedésről és tartózkodásról szóló törvény 46. §-a (1) bekezdésének 2. pontja alapján benyújtotta a szóban forgó, családegyesítés iránti kérelmeket, és ennek során a 2003/86/EK irányelvből eredő jogaikra, illetve TY esetében az EJEE 8. cikkére hivatkoztak. E kérelmeket a Landeshauptmann von Wien (Bécs tartományfőnöke, Ausztria) 2020. április 20-i határozataival elutasította, mivel azokat „nem a menekültstátusz megadását követő három hónapon belül” nyújtották be. E határozatokkal szemben határidőben és elfogadható módon kereseteket nyújtottak

be, amelyeket elbírálásra a Verwaltungsgericht Wien (bécsi közigazgatási bíróság, Ausztria) elé terjesztettek. E bíróság az egyesített ügyekben 2020. szeptember 3-án nyilvános tárgyalást tartott.

- 5 A vizsgálat eredményeképpen megállapítható, hogy CR, GF és TY felperes nem tudta igazolni, hogy ausztriai lakhatási jogosultsággal, Ausztria területére kiterjedő egészségbiztosítással, illetve állandó és rendszeres bevételi forrással rendelkezik. Továbbá megállapításra került, hogy TY cerebrális parézisben szenved, és tartósan kerekesszékre, valamint az étkezés, illetve napi testápolás során segítségre szorul. TY-t lényegében anyja, CR ápolja, és egyébként jelenlegi lakóhelyén nem rendelkezik kapcsolati hálóval. Szülei nem hagyhatják egyedül Szíriában.

Az alapeljárás feleinek alapvető érvei

- 6 A felperesek a Verwaltungsgericht Wien (bécsi közigazgatási bíróság) előtt az A és S ítélet 34. pontjából azt vezetik le, hogy a kérelmezőknek a 2003/86/EK irányelv 10. cikke (3) bekezdésének a) pontja szerinti családdegysítési iránti kérelme esetében a 2003/86/EK irányelv 7. cikkének (1) bekezdésében említett, az osztrák jogi helyzet alapján előírt bizonyítékok benyújtása nem kérhető a kérelmezőktől.

Az előzetes döntéshozatalra utalás indokainak rövid bemutatása

- 7 A jelen eljárásban a Verwaltungsgericht Wien (bécsi közigazgatási bíróság) előtt alapvetően az a kérdés merül fel, hogy a kérelmezők annak ellenére levezethetnek-e jogokat a 2003/86/EK irányelvből, hogy RI menekült időközben nagykorúvá vált. Az A és S ítéletben a Bíróság megállapította, hogy a 2003/86/EK irányelv 2. cikkének a 10. cikke (3) bekezdésének a) pontjával összefüggésben értelmezett f) pontja értelmében továbbra is „kiskorúnak” kell minősíteni az olyan, harmadik ország állampolgárságával rendelkező vagy hontalan személyt, aki 18. életévét még nem töltötte be abban az időpontban, amikor a tagállam területére érkezett, és a menedékjog iránti kérelmét ezen államban benyújtotta, de aki a menekültügyi eljárás során nagykorúvá válik, és ezt követően menekült jogállásban részesül.
- 8 A jelen esetekben a harmadik országbeli állampolgár az A és S ítélet alapjául szolgáló tényállástól eltérően azonban nem a menekültügyi eljárás, hanem a 2003/86/EK irányelv 10. cikke (3) bekezdésének a) pontja értelmében vett családdegysítési eljárás során vált nagykorúvá. A Bíróság A és S ítéletben kifejtett érvelésére figyelemmel a Verwaltungsgericht Wien (bécsi közigazgatási bíróság) hajlik arra, hogy az említett ítéletben foglalt megfontolások a jelen ügyhöz hasonló esetekre is alkalmazhatók (a Bíróság 2020. július 16-i B.M.M. és társai ítéletében [C-133/19] foglalt érvek is arra utalnak, hogy a 2003/86/EK irányelv összefüggésében a nagykorúság folyamatban lévő eljárás során történő elérését főszabály szerint nem kell figyelembe venni, hanem a kérelem benyújtásának

időpontjában fennálló kiskorúságot kell alapul venni). Mivel e tekintetben a Verwaltungsgericht Wien (bécsi közigazgatási bíróság) ismerete szerint a Bíróság mindezidáig nem alakított ki ítélezési gyakorlatot, felmerül az I. kérdés.

- 9 Amennyiben e kérdésre igenlő választ kell adni, a Verwaltungsgericht Wien (bécsi közigazgatási bíróság) felteszi azt a további kérdést, hogy alkalmazni kell-e a jelen tényállásra az A és S ítélet 61. pontjában kifejtett megfontolásokat, amelyek szerint a 2003/86/EK irányelv 10. cikke (3) bekezdésének a) pontja alapján benyújtott családegyesítés iránti kérelmet főszabály szerint a kiskorú menekültként való elismerésének napjától számított három hónapos határidőn belül kell benyújtani (II. kérdés). Mivel a jelen ügyekben a nagykorúvá válásra a menekültként való elismerést követően került sor, elképzelhető lenne, hogy e határidő csak a menekült nagykorúvá válásának időpontjától kezdődjön, és ezért a 2003/86/EK irányelv 10. cikke (3) bekezdésének a) pontja szerinti családegyesítés iránti kérelem, amelyet olyan időpontban nyújtottak be, amikor a menekült még kiskorú volt, mindenképpen határidőben benyújtottnak tekinthető, független attól, hogy a kérelem benyújtása milyen időbeli összefüggésben áll a menedékjog megadásának időpontjával.
- 10 A II. kérdésre adott igenlő válasz esetén a Verwaltungsgericht Wien (bécsi közigazgatási bíróság) a Bíróság ítélezési gyakorlata alapján nem tudja eldönteni, hogy melyek azok a szempontok, amelyek alapján a „főszabály szerint” három hónapos határidő betartása vizsgálható (IV. kérdés).
- 11 A jelen jogorvoslati ügyekben a menedékjog kiskorú részére történő megadása és a 2003/86/EK irányelv 10. cikke (3) bekezdésének a) pontja szerinti családegyesítési kérelmek időpontja között három hónap és egy nap telt el. A Verwaltungsgericht Wien (bécsi közigazgatási bíróság) számára az a kérdés merül fel, hogy ezzel betartották-e az A és S ítélet 61. pontjában említett, „főszabály szerint” három hónapos határidőt (V. kérdés).
- 12 Ebben az összefüggésben a Verwaltungsgericht Wien (bécsi közigazgatási bíróság) abból indul ki, hogy nem róható fel a kérelmezőknek, hogy a családegyesítés iránti kérelem benyújtásának időpontjában az osztrák jogi helyzet alapján a menedékjogról szóló törvény 35. §-a szerint a kérelem megfelelő jogorvoslatával éltek, amelyet ezt követően a menekült időközben bekövetkező nagykorúvá válása alapján elutasítottak, mivel a kérelmezők kérelmeik elbírálásának időpontját nyilvánvalóan nem befolyásolhatták. A szóban forgó újabb családegyesítés iránti kérelmeket a letelepedésről és tartózkodásról szóló törvény 46. §-a (1) bekezdésének 2. pontja alapján végezetül haladéktalanul a menedékjogról szóló törvény 35. §-a szerinti kérelmek elutasítását követően nyújtották be, így a Verwaltungsgericht Wien (bécsi közigazgatási bíróság) szerint a jelen ügyben nem állapítható meg a határidő elmulasztása, és ezáltal az a kérdés, hogy a családegyesítési iránti kérelmek főszabály szerint a menedékjog megadásától számított három hónapon belül nyújtották-e be, a menedékjogról szóló törvény 35. §-a szerinti családegyesítési kérelem első alkalommal a

menedékjog kiskorú részére történő megadása után három hónappal és egy nappal történő benyújtására vonatkozhat.

- 13 A Verwaltungsgericht Wien (bécsi közigazgatási bíróság) szerint a fent hivatkozott A és S ítéletnek sem a 34. pontjából, sem más pontjából nem következik, hogy a 2003/86/EK irányelv 10. cikke (3) bekezdésének a) pontja szerinti családegyesítés iránti kérelem esetében nem kérhető a 2003/86/EK irányelv 7. cikkének (1) bekezdésében említett bizonyítékok benyújtása a kérelmezőktől (lásd a fenti 6. pontot). A 2003/86/EK irányelv 10. cikke (3) bekezdésének a) pontja a 4. cikk (2) bekezdésének a) pontjában megállapított feltételek alkalmazása nélkül biztosítja az első fokú, egyenes ági felmenő rokonok családegyesítését. Ez azt jelenti, hogy nem szükséges, hogy a rokonok a családegyesítő eltartottjai legyenek, és a származás szerinti országban ne részesüljenek megfelelő családi támogatásban. Az, hogy a 2003/86/EK irányelv 7. cikkében meghatározott követelmények főszabály szerint a 2003/86/EK irányelv 10. cikke (3) bekezdésének a) pontja szerinti családegyesítés iránti kérelemre viszont milyen okokból nem alkalmazhatók, a Verwaltungsgericht Wien (bécsi közigazgatási bíróság) számára sem e rendelkezés szövegéből, sem pedig a családegyesítésről szóló irányelv rendszeréből nem állapítható meg (lásd ezzel szemben a 2003/86/EK irányelv 4. cikkének (1) bekezdése szerinti családegyesítéseket, amelyek tekintetében a 2003/86/EK irányelv 12. cikke (1) bekezdésének első albekezdése a 2003/86/EK irányelv 7. cikkének alkalmazását kifejezett kizárja). E bíróság ezért felteszi a VI. kérdést.
- 14 A Verwaltungsgericht Wien (bécsi közigazgatási bíróság) számára az sem világos, hogy az ilyen bizonyítékok benyújtásának előírása attól függ-e, hogy a családegyesítés iránti kérelmet a menekültkénti elismeréstől számított, a 2003/86/EK irányelv 12. cikke (1) bekezdésének harmadik albekezdésében szabályozottaknak megfelelő három hónapos határidőn belül nyújtották-e be. Az e rendelkezésben említett határidő a rendszertani összefüggése alapján az első albekezdésben való hivatkozás révén kizárólag a 2003/86/EK irányelv 4. cikkének (1) bekezdésében említett családtagokra vonatkozhat. E rendelkezés azonban úgy is értelmezhető, hogy azt főszabály szerint valamennyi családegyesítés iránti kérelemre alkalmazni kell (ilyen értelemben értelmezhető a Bíróság KB ítéletének [C-380/17] 46. és 47. pontja), ami miatt a VII. kérdés a 2003/86/EK irányelv 12. cikke (1) bekezdése harmadik albekezdése értelmezésének tisztázására irányul.
- 15 A családegyesítő lánytestvére az osztrák jogi helyzet alapján nem tekinthető családtagnak. E tekintetben Ausztria nem élt a 2003/86/EK irányelv 10. cikkének (2) bekezdésében foglalt lehetőséggel. A felperesek a Verwaltungsgericht Wien (bécsi közigazgatási bíróság) előtt azzal érvelnek, hogy a nagykorú lánytestvér származási országban való ellátása nem biztosított, a származási államban más rokonok nem élnek, következésképpen a lánytestvér mindenképpen szülői gondozásra szorul.

- 16 A Verwaltungsgericht Wien (bécsi közigazgatási bíróság) szerint ebből a helyzetből arra kell következtetni, hogy a családegyesítő kérelmet előterjesztő szülei valójában arra kényszerülnek, hogy mindenképp lemondjanak a 2003/86/EK irányelv 10. cikke (3) bekezdésének a) pontjából eredő családegyesítési jogukról, ha a családegyesítő lánytestvérének egyidejűleg nem adják meg a tartózkodási engedélyt.
- 17 A Bíróság az EUMSZ 20. cikkel kapcsolatos eddigi ítélezési gyakorlatában (C-34/09. sz. Zambrano ügy, C-256/11. sz. Dereci ügy, C-133/15, Chavez-Vilchez és társai ügy) kimondta, hogy a tartózkodásnak a harmadik országbeli állampolgárokkal szembeni megtagadása jogellenes lehet, ha a tartózkodás ehhez hasonló megtagadása azzal a következménnyel járna, hogy az uniós polgárok kötelesek lennének elhagyni az Unió területét. Ilyen körülmények között az említett uniós polgárok számára lehetetlen volna az uniós polgárként meglévő jogállásuk révén biztosított jogok lényegének gyakorlása. A Verwaltungsgericht Wien (bécsi közigazgatási bíróság) álláspontja szerint a Bíróság eddigi ítélezési gyakorlata egyrészt kizárólag az uniós polgárságra, másrészt kizárólag olyan tényállásokra vonatkozik, amelyekben a harmadik országbeli állampolgárt az Európai Unió területének elhagyására szólítják fel, nem pedig olyan esetekre, amelyekben megtagadják a beutazást.
- 18 A jelen ügyekben uniós polgár nem vesz részt, ezért az EUMSZ 20. cikk lényegének megsértése nem merül fel. Ugyanakkor kijelenthető, hogy CR és GF kérelmező számára, amennyiben a 2003/86/EK irányelv szerint családegyesítésre jogosultak, a tartózkodási jog további személlyel szembeni megtagadása esetében a családegyesítés uniós jog alapján biztosított jogának gyakorlása lényegében lehetetlenné válik. A Verwaltungsgericht Wien (bécsi közigazgatási bíróság) szerint a Bíróság hivatkozott ítéleteinek az EUMSZ 20. cikkel kapcsolatos megállapításai a családegyesítési jog 2003/86/EK irányelv 10. cikke (3) bekezdésének a) pontja alapján történő gyakorlására is alkalmazhatók, ezért a III. kérdés arra irányul, hogy az ilyen tényleges kényszer kiterjesztheti-e további személyekre a 2003/86/EK irányelv alkalmazási körét.
- 19 Ebben az összefüggésben megfontolandó, hogy az osztrák jogi helyzet alapján a tartózkodási jognak a családegyesítő nagykorú lánytestvére részére történő biztosítása a törvényi feltételek teljesülésének hiánya ellenére az EJEE 8. cikke értelmében vett magán- és családi életen alapuló kényszerítő okok miatt tekintetbe vehető. A tartózkodási engedély megadására vonatkozó, közvetlenül az uniós jogból eredő igény azonban túlmutathat az EJEE 8. cikkében foglalt védelmen, ami miatt az előzetes döntéshozatal céljából előterjesztett kérdések szükségesnek mutatkoznak a családegyesítő lánytestvérét érintő jelen jogorvoslati ügy megoldásához.